

فرهنگستان

دانشگاه

«فرهختگان» از جزئیات اولین اجلاس سراسری گروه کشوری معماری و شهرسازی دانشگاه آزاد گزارش می‌دهد

مهم‌ترین تصمیمات

اساتید معماری و شهرسازی چه بود؟

دکتر طهرانچی در اجلاسبه معاونان آموزشی و مهارتی مراکز استان‌ها:

ماموریت دانشگاه ساخت جامعه کارآمد خلاق است

دکتر محمدمهدی طهرانچی، رئیس دانشگاه آزاد در ادامه برنامه‌های سفر یک‌روزه به استان اصفهان، در اجلاسبه معاونان آموزشی و مهارتی مراکز استان‌ها و واحدهای ویژه دانشگاه آزاد حضور یافت که به میزبانی واحد نجف‌آباد برگزار شد.

وی در این سخنرانی که به موضوع «آموزشی مهارتی» اختصاص داشت، گفت: «تک‌تک شما معاونان آموزشی و مهارتی مراکز استان‌ها و واحدهای ویژه دانشگاه آزاد در اتفاقاتی که در این دانشگاه درحال رخ دادن است، نقش دارید. بنابراین این خداوند مدد می‌جویم که عنایت خود را نسبت به ما بویا دارد تا بتوانیم برای فرزندان این سرزمین فردایی خوب بسازیم. همه ما نسبت به این موضوع مسئول هستیم و در روز محشر باید برای آنچه انجام داده و انجام نداده‌ایم، پاسخگو باشیم. آنچه امروز در این جلسه مطرح می‌کنم، بخشی از برنامه‌های جدی دانشگاه آزاد در حوزهٔ تعلیم و تربیت و دانایی و توانایی است.»

رئیس دانشگاه‌آزاد با اشاره به چرایی تغییر عنوان معاونان آموزشی واحدها به معاونان آموزشی مهارتی، گفت: «واقعیت این است که دنیا تغییرات جدی داشته و ما نمی‌توانیم نسبت به تغییرات و اتفاقات پیرامون خود بی‌تفاوت باشیم. از این رو نادستن اینکه چه اتفاقاتی درحال رخ دادن است، شرط عقل است.»

دکتر طهرانچی با اشاره به تغییر رویکرد دانشجویان به انتخاب رشته تصریح کرد: «وقتی مادر کشور مساله مهمی مانند غذا داریم، چراباید تعداد دانشجویان کشاورزی و دامپروزی مان ۱۶ هزار و ۲۳۳ نفر در کل نظام آموزش عالی باشد؟ آیا این تعداد متخصص می‌تواند صنعت کشاورزی و دامپروزی ما را کفایت کند؟ این عدد وقتی معنا پیدا می‌کند که درکنار ۳۷۶ هزار دانشجوی علوم انسانی قرار می‌گیرد. در اینجا پرسش‌هایی مطرح می‌شوند، اینکه آیا عدالت آموزشی فقط دسترسی است یا نسبت‌ها هم باید آرایش بگیرد؟ واقعیت این است که وضعیت کنونی شبیه سرطان است. آینده رشته‌های مانند دامپروزی، ریاضی، فیزیک، آمار و… چه می‌شود؟ آیا ما درحال اداره کردن سیستم هستیم یا تدبیر آن؟ چرابین وضعیت، توجه ما را به خود جلب نمی‌کند؟»

وی افزود: «چیدمان اعضای هیات علمی دانشگاه آزاد به‌گونه‌ای است که هیچ رشته‌ای

بیش از ۶ درصد کل اعضای هیات‌علمی را شامل نمی‌شود. این موضوع نشان می‌دهد

هزینه‌های دانشگاه آزاد در گروه‌های مختلف علمی توزیع می‌شود اما در حوزه در‌آمدی

دانشگاه، حداکثر ۱۴ رشته از ۶۲ رشته برای دانشگاه‌آزاد درآمدرایی می‌کنند که نشان

می‌دهد ۵۰ رشته فقط مصرف‌کننده هستند.»

وی با بیان اینکه در پیچ تاریخی جدی هستیم که نیازمند تصمیمات جدی است، اظهار داشت: «ما باید با همه توان، مسیر خود را تغییر دهیم؛ چراکه مسیر فعلی رو به دره است. تا چه زمانی می‌خواهیم این حجم از رشته مدیریت و رشته‌های پیرامونی آن را به شهرها نزدیک کنیم؟ ما باید واقعیت‌ها و نیاز سیستم آموزشی را بدانیم. در ایران که یک کشور منتخبیز و دارای پتروشیمی و گاز است، چراباشته نفت به انتهای جدول رشته‌های پرمقاضی رفته یا رشته‌های دیگری مانند باغداری، معدن و مواد و متالورژی با توجه به ظرفیت و نیاز کشور متقاضی چندانای ندارد. دلیل این است که دانشگاه‌های ما بد کار کرده‌اند و همه ما در دلزدگی جوانان و هدایت و جهت‌دهی آنها نقش داریم.»

دکتر طهرانچی خاطرنشان کرد: «شاید تاکنون همه دغدغه مدیران آموزشی، پر کردن تعداد واحدهای استادان بود اما این مساله دانشگاه نیست و مساله خیلی عمیق‌تر است. اگر واقعیت‌ها را ندانیم و نسبت به‌وضع‌موجودا گاه‌نیابیم، به‌مسلمخ می‌رویم.»دکتر طهرانچی با اشاره به تفاوت‌های نسلی نسبت به دانایی و توانایی، گفت: «در قرن گذشته، انسان به دنبال دانایی و ماشین مظهر توانایی بود. البته انسان به عنوان مظهر اسماء الهی، هم علیم است و هم قدیر. به همین دلیل علم‌دوست و قدرت‌دوست است و می‌خواهد عالم و توانا باشد. قبل از انقلاب صنعتی، دانایی و توانایی با یکدیگر پیوند داشت و به توانایی، علم الهیل می‌گفتند و انسان مظهر دانایی و توانایی بود به همین دلیل می‌گفتند توانا بود هرکه دانا بود. با

در نشست «بررسی تطبیقی تاثیر مخارج آموزش عالی و نااطمینانی سیاست‌های اقتصادی بر شاخص‌های اساسی آموزش عالی» مطرح شد

توسعه کیفی در برنامه‌های توسعه مغفول مانده‌است

در بررسی تحقیق

و توسعه هوش مصنوعی مشخص شد

صنعت با ۱۵ مدل یادگیری ماشینی از دانشگاه پیشی گرفت

ساختمان، حمل‌ونقل ولجستیک و دانشکده‌های مهارت و کارآفرینی ایجاد کردیم؛ چراکه دانشکده‌های سابق خالی از ماموریت بودند اما دانشکده‌های موضوعی دارای ماموریت و رسالت هستند. دلیل اینکه آموزش عالی ما به وضعیت امروز دچار شده این است که دانشگاه‌ها رسالت محور بودند و به ماموریت توجه نداشتند.»

وی با بیان اینکه ماموریت دانشگاه، ساخت جامعه کارآمد، خلاق، نوآور و فرهیخته است، گفت: «جامعه خلاق یعنی دانشگاه توانسته افرادی را تربیت کند که می‌توانند یک مساله پیچیده را حل کنند و اگر اینچنین نباشد و دانش‌آموختگان نتوانند حل مساله کنند، یعنی دانشگاه ماموریت خود را به خوبی انجام نداده است.» دکتر طهرانچی ادامه داد: «وقتی تربیت‌شدگان دانشگاه نتوانند محصل بسازند، جامعه نیز نوآور نمی‌شود و زمانی که حکمرانی ما ایراد داشته باشد، نشان می‌دهد وزرا، شهرداران، فرمانداران و… که حاصل تربیت ما هستند، در دانشگاه به درستی تربیت نشده‌اند.» رئیس دانشگاه آزاد با تاکید بر اینکه ساخت جامعه فرهیخته باید در دانشگاه اتفاق بیفتد، گفت: «در تعریف دانشگاه آزاد، دیگر مهارت مربوط به فوق دیپلم و تکنیسین نیست، بلکه توانایی است و معاونان آموزشی مهارتی، معاونان دانایی توانایی بخش خواهند بود. درکنار آنها، معاونت‌های پژوهشی و فناوری نیز جلوه‌های دیگر توانایی را تمرین می‌کنند. بدین ترتیب ساخت جامعه فرهیخته ماموریت ماست. رسالت دانشگاه، افزایش دانایی است و ماموریت آن افزایش توانایی است.» وی افزود: «کنش دانشجو مظهر توانایی است و نتیجه بینش، دانش، گرایش و توانش فرد است. براساس سند تحول و تعالی دانشگاه آزاد، بهبود فرآیند آموزش و ارتقای نگرش، بینش، دانش و کارآمدگی دانشجو مورد تاکید قرار گرفته است. هر کاری که ما در دانشگاه آزاد انجام می‌دهیم، پیش از این در قالب سند تحول به اشتراک گذاشته و

همه حرف‌ها را در سنن بیان کرده‌ایم. یکی از مفاهیم این سند، کارآمدگی (میزان توانایی و توانش دانشجویان) است.»دکتر طهرانچی با بیان اینکه ماموریت دانشگاه، جامعه‌پردازی و رسالت آن تولید علم، تربیت عالم و جهت‌دهی به علم و عالم است، گفت: «برای رساندن دانشگاه جامعه‌پرداز به جامعه دانش و حکمت بنیان، نیازمند پل ارتباطی هستیم و این پل را معاونان آموزشی و مهارتی باید بسازند. واقعیت این است که اگر بین دانش تخصصی و مهارت فردی با جامعه فرهیخته و اقتصاد و امنیت، پل ارتباطی نداشته باشیم، جامعه و دانشگاه به یکدیگر وصل نخواهند شد. به همین دلیل مفهوم دانشگاه خلاق و دانشگاه نوآور را به عنوان پل ارتباطی مطرح کردیم تا از این طریق از مسیر دانشکده موضوعی و شبکه‌سرای نوآوری، به دانایی گروهی و توانایی گروهی برسیم.» وی با اشاره به طراحی چهره نوین دانشگاه آزاد گفت: «تاکنون دانشگاه فقط به دانش تخصصی، دانایی فردی و گروه‌های علمی توجه داریم.» رئیس دانشگاه آزاد با بیان اینکه سند تحول و تعالی دانشگاه آزاد دارای پنج رویکرد تحول‌آفرین است، اظهار داشت: «معاون آموزشی واحدهای دانشگاهی قرار است از معاون آموزش تبدیل به معارفی شوند که به آموزش تعالی بخش، عمیق، کاربردی، فایده‌محور، بسترساز اشتغال دانش بنیان و افزایش اقبال اجتماعی می‌پردازد و درکنار آن، ارتقای شاخص کارآمدگی، مهارت‌های مورد نیاز به ویژه تعاملات، حل مساله، کار گروهی و کارآفرینی را دنبال می‌کند. بنابراین تغییر عنوان معاون آموزشی به معاون آموزشی مهارتی، یک بخشنامه ساده نیست، بلکه نگرش و نگاه نو دانشگاه آزاد است.» دکتر طهرانچی در پایان با طرح این پرسش که ماموریت دانشگاه در حوزه تعلیم و تربیت کودک و نوجوان چیست، گفت: «ما باید به تقاطع رسالت و ماموریت دانشگاه توجه داشته باشیم. در این راستا به ارتقای کیفیت و کارآمدی دوره‌های تحصیلی از طریق بازآرایی ساختار نظام آموزشی با تاکید بر حوزه‌های دانشی میان‌رشته‌ای و ایجاد دانشکده‌های موضوع محور و فناوری و گروه‌های دانش محور درون آن توجه کرده‌ایم. همچنین توسعه کمی و کیفی مدارس سما و ارتقای کارکرد زنجیره‌ای آن با نظام آموزش تخصصی دانشگاه مورد تاکید قرار گرفته است.»

دو توجه کرد. آنچه معمولاً به عنوان ماموریت دانشگاه تلقی می‌شود، درحقیقت رسالت دانشگاه است. رسالت دانشگاه‌ها به‌طور معمول به صورت یکسان در چهارچوب نظام آموزش عالی تعیین می‌شود اما ماموریت هر دانشگاه به‌طور خاص می‌تواند نسبت به نظام‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، دفاعی، امنیتی، سلامت و دیگر زیرنظام‌های حکمرانی تعریف شود.» وی ادامه داد: «به عنوان مثال در کشور ما رسالت دانشگاه‌های پزشکی در زیرنظام آموزش عالی و در سطح ملی و حتی فراملی تعریف می‌شود اما ماموریت آنها در چهارچوب نظام سلامت و در سطح ناحیه‌ای است. بدین ترتیب تربیت متخصص پزشکی و انجام تحقیقات در جبهه‌های دانش، رسالت دانشگاه‌های پزشکی است اما ماموریت آنها رسیدگی به امور بهداشتی و درمانی نواحی مشخص شده برای هرکدام از این دانشگاه‌هاست.» رئیس دانشگاه آزاد با اشاره به آیة ۷۸ سوره مومنون و آیات ۷ تا ۹ سوره سجده گفت: «همان‌طور که خداوند متعال فرمود: خلقت آسمان و زمین بی‌هدف نیست و بالحق است، یعنی همه چیز در جای خود قرار گرفته تا ایفای نقش کند. بنابراین براساس آیات شریفه نامبرده؛ انسان در رسالت خود، از سمع، ابصار و افنده استفاده می‌کند تا دانش خود را افزایش و ارتقا دهد. همچنین در آیات دیگری از قرآن کریم از جمله آیة ۱۹ سوره حجر و آیة ۱۰ سوره اعراف، خداوند به مظهر توانایی و ماموریت اشاره می‌کند. این آیات شریفه در کنار یکدیگر، یک تصویر کلی و پاژل بزرگ است. رسالت دانشگاه علم است اما ماموریت آن علم نیست.» وی به بیانات مقام معظم رهبری در تعریف دانشگاه اشاره کرد و افزود: «جهت معظم انقلاب در دیدار رضانی اسمال با دانشجویان فرمودند رکن اصلی تعریف دانشگاه «علم» است، دانش است. البته در تعریف دانشگاه، از جهات سیاسی و اجتماعی و مانند اینها هم عناصری وجود دارد اما عمده علم است. دانشگاه سه وظیفه اصلی دارد. من خواهش می‌کنم دوستان مسئول دانشگاهی توجه کنند! شما دانشجویان هم توجه کنید! [دانشگاه] سه وظیفه اصلی دارد: اول، عالم تربیت کند، دوم، علم تولید کند، سوم، به تربیت عالم و تولید علم جهت بدهد. پس مدیر، معاونان، دانشجویان، کتاب‌های درسی و… باید در خدمت این سه جهت باشد.» دکتر طهرانچی ادامه داد: «با توجه به بیانات مقام معظم رهبری، ما در دانشگاه آزاد چهار نظام تربیتی، علمی، فناوری و فرهنگی داریم که رسالت دانشگاه آزاد است. در نظام تربیتی باید عالم تربیت کرده و علم و فناوری تولید کنیم و در نظام فرهنگی نیز به علم و عالم جهت بدهیم.» رئیس دانشگاه آزاد با بیان اینکه رسالت این دانشگاه خودسازی و درون‌نگری و ماموریت آن جامعه‌پرداز است، گفت:

«ماموریت یک دانشگاه در سه عرصه علمی، فناوری و فرهنگی براساس اسناد بالادستی کشور و در چهارچوب رسالت دانشگاه در سه مؤلفه آموزش، پژوهشی و توسعه کاربردست تعیین می‌شود. همچنین ماموریت، پاسخگویی رفتار دانشگاه نسبت به جامعه است که به آن جامعه‌پرداز دانشگاه نیز گفته می‌شود.» وی افزود: «ماموریت منجر به هماهنگی بین اجزای کنشگران درون سازمان می‌شود و در صورت تبیین مناسب آن به نهاد‌های مدیریتی کشور، دانشگاه را پاسخگو می‌کند.» دکتر طهرانچی با بیان اینکه پاسخگویی دانشگاه نسبت به حرکت مبتنی بر رسالت و انجام ماموریت می‌تواند به نقش‌آفرینی فعال دانشگاه در نظام حکمرانی منجر شود، گفت: «واقعیت این است که اگر دانشگاه فقط به رسالت خود پردازد، در جامعه جایگاهی نخواهد داشت؛ چراکه دیگر خبری از science fornsice نیست. برای این اساس ما ساختار دانشگاه آزاد را تغییر داده‌ایم. در ساختار جدید گروه‌های تخصصی و دانشی معطوف به رسالت دانشگاه و دانشکده نیز معطوف به ماموریت دانشگاه عمل می‌کند. گروه‌های تخصصی مانند واکن قطار و دانشکده نقش لوکوموتیو را دارد و بین لوکوموتیوران و رئیس قطار تفاوت است. رئیس قطار درواقع رئیس واکن‌ها و لوکوموتیوران رئیس و هدایت‌کننده لوکوموتیو است.» رئیس دانشگاه آزاد خاطرنشان کرد: «با این نگاه، ما دانشکده‌های سابق را که دانشکده‌های علوم انسانی، علوم مهندسی، کشاورزی و منابع طبیعی و… بود تغییر دادیم و دانشکده‌های تعلیم و تربیت اسلامی، صنعت